

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן
מליובאוויטש

תזריע

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כז
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
„מכון לוי יצחק“
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושתיים לבריאה
שנת מאה ועשרים לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח

תזריע

א. פירוש רש"י על „קרח הוא טהור הוא“

בפסוקי, ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא, מתעכב רש"י על המילים, „קרח הוא טהור הוא“ ומפרש: „טהור מטומאת נתקין, שאינו נדון בסימני ראש וזקן שהם מקום שער, אלא בסימני נגעי עור בשר, בשער לבן ומחיה ופשיין“.

הטעם לכך שרש"י אינו מפרש את הפסוק כפשוטו [ש„טהור הוא“ בא לשלול סברא שעל-ידי „ימרט ראשו“ יהיה האדם טמא], אלא ש„טהור מטומאת נתקין“, יש לומר לכאורה², ובהקדים:

בנגוע לטומאת נתקין מוצאים מחלוקת³: הרמב"ן⁴ לומד שנתק פירושו „ניתק משם השער“, שנשר מראשו או מזקנו שער בשטח כ„גריס“, ולכן, אם באותו מקום, גולד שם השער הזה הצהוב הדק הלקוי, הוא סימן טומאה⁵.

אמנם רש"י⁶ לא מפרש כך. על הנאמר בפסוק קודם לכן „נתק הוא“ אומר רש"י – „כך שמו של נגע שבמקום שער“ (וכאשר בנגע שבמקום שער נוצר סימן של שער צהוב או פשיין, אז הוא נטמא⁸), ואינו מפרש שהנגע מתבטא ב„נתק“ – בעצם העובדה ש„ניתק משם השער“.

ולפי זה: אילו היינו למדים שנתק ענינו ש„ניתק משם השער“ אזי אפשר לפרש בפשטות, שהפסוק, ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא, הבא לאחר פרשת נגעי נתק, בא לשלול את הסברא ש„ימרט ראשו“ יוצר

טומאה (כי זהו נגע בראש וזקן – נתק – שהרי נשר שם מהשער שבראש),

מבהיר איפוא הפסוק שבשעה ש„ימרט ראשו“ (או מלפניו או מלאחרי), אין זה נתק – נגע בראש, אלא „טהור הוא“, אין הוא נעשה טמא כתוצאה מכך ש„ימרט ראשו“⁹.

[לפי האמור, הדבר בא כהמשך ישיר לפסוקים הקודמים¹⁰: „ואיש או אשה כי יהי בעור בשרם בהרות .. וראה הכהן והנה בעור בשרם .. בוהק הוא פרח בעור טהור הוא“ – אשר בהרות לבנות אלו אינן יוצרות טומאה על האדם, אלא טהור הוא, נשאר בטהרתו. ואחר כך ממשיך הפסוק, כי כשם שבנגעים „בעור הבשר“ עליהם מדובר בתחילת פרשת נגעים, ישנן בהרות שאינן מטמאות, כך בדיוק גם לגבי סוג אחר של נגעים – בראש (או בזקן) – שקיימת מציאות בדיוק, בה ניתקו שערות ראשו של אדם ואין הוא נעשה טמא על-ידי כך – כאשר הנשירה אינה רק בחלק (קטן) מהראש, אלא „ימרט ראשו“ באופן כללי, שאז „טהור הוא“].

אמנם לפי רש"י, שלגבי נגעי ראש וזקן אינו מפרש שהנגע מתבטא בנשירת השערות – לא ידוע על שום דין הקובע שנשירת שערות¹¹ כשלעצמה תהווה נגע, ובמילא, לא עולה כל סברא שמצב בו „ימרט ראשו“ יטמא, ובמילא אין הפסוק צריך לשלול ולומר „טהור הוא“ (שאינו נטמא על-ידי כך) – כי מנין בכלל שהוא כן ייטמא

– לכך¹² לומד רש"י, שב„טהור הוא“ אין

(9) והטעם (הביאור) בזה – ראה לקמן סעיף ד מרמב"ן שם (ועוד).

(10) להלכת.

(11) כי אף את"ל שגם לרש"י ישנה נשירות השערות בנתק (ודלא כהבנת הרמב"ן בפרש"י) – וראה פרש"י יג, לג – הרי מזה שלא כתבו בפירושו (ובפירושו תיבת „נתק“ כתב רק, כך שמו של נגע שבמקום שער), מובן שס"ל שלא זהו עיקר גדר הנגע.

(12) ועפ"ז מובן למה רש"י לא הביא דרשת התור"כ עה"פ, ד, ה' בו נתק כגריס ונתק כל ראשו טהור ת"ל ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא (וראה משנה נגעים פ"י מ"ט וברע"ב שם. רמב"ם הל' טומאת צרעת פ"ח ה"ב) – כי לרש"י אין לומר ע"ז דנתק כל ראשו והוי פריחה בכלולה. וראה פיה"מ נגעים שם. תוי"ט שם. ועוד. ובארוכה במפרשי התור"כ שם. ולהעיר מפרש"י לקמן יג, נה, ומפני המדרש כו". ואכ"מ.

(1) תזריע יג, מ.

(2) ראה ספר זכרון כהן בתחלתו. באר יצחק. ואולי כוונתו כבפנים.

(3) כהבא לקמן ראה בארוכה רמב"ן עה"ת פרשתנו יג, כט.

(4) עה"ת שם. וכ"ה בראב"ע וספורנו יג, ל. וכ"ה לדעת הרמב"ם הל' טומאת צרעת רפ"ח, הובא לקמן בפנים סעיף ו.

(5) ל' הרמב"ן שם. ומחלוקת בפ"ע אם במקום החלק שנתק משם השער צריך שיהי' (גם) בהרת כו' – שינוי בעור הבשר,

כהובא ברמב"ן שם. וראה השנות הראב"ד הל' טומאת צרעת שם ובפ"י לתור"כ שם. תוי"ט רפ"י דנגעים. משנה אחרונה שם. ועוד.

(6) הובא ברמב"ן שם.

(7) יג, ל.

(8) כהמשך הפרשה.

אומר את תוכנו של הפסוק בהמשך (,כי יהיה בקרחת גו"): באותו פסוק נאמר, וכי יהי בקרחת או בגבחת נגע לבן אדמדם", שהוא מראה הנגע, ואילו רש"י אומר, אלא בסימני נגעי עור בשר בשער לבן ומחיה ופשיון".

ומכך מוכח, שלפי שיטת רש"י אין צורך להודקק לפסוק בהמשך כדי לדעת ש,גידון .. בסימני נגעי עור בשר" – אלא יודעים זאת מגוף הפסוק כאן. והפסוק, כי יהיה בקרחת... נגע לבן אדמדם... בא לפרט את מראות הנגעים בקרחת או בגבחת.

גם צריך להבין: אפילו אם נמצא הסבר מדוע רש"י נזקק כאן להוספה, אלא בסימני נגעי עור בשר" – לשם מה עליו להוסיף ולפרט כאן מהם סימני נגעי עור בשר²⁰, שלכאורה: א מהי הנפקא מינה מכך בפסוק זה? אם רש"י רוצה לפרש את כל הפרטים של נגע בקרחת ובגבחת – מקומו הוא בפסוק, וכי יהי גו" (ב) ובפרט שסימני נגעי עור בשר נאמרו קודם בתורה במפורש²¹?

ג. מנין לרש"י שקרחת מטמאה בשער לבן

בנוגע לסימנים המובאים ברש"י, בשער לבן ומחיה ופשיון" – שואלים המפרשים²²: הרי זו

20) ובב' כתי" רש"י (שתח"י) ליתא ההמשך שבפרש"י. וכן הובא ברש"י בערלינער מכת" ודפוס.

21) ודוחק לומר שרש"י כתבו בכדי להדגיש שקרחת וגבחת מטמאין גם בסימן דשער לבן – דלא כמשנה ותו"כ (כדלקמן בפנים סעיף ג) – כי רש"י מפרש פשט"ו, ואין ענינו לשלול פי' המשנה ותו"כ שעי"ד הלכת*.

22) משכיל לדוד כאן ונשאר בצ"ע. וכ"ה במנ"ח מצוה קסט סס"ח. ועוד.

(* ואף שנת' במ"א לק"ש [המתורגם] חז"ו ע' 170 ואילך) שזוהו בנוגע לשאר חומשים, משא"כ בספר יקרא (ובפרשיות אלו) כיון שרש"י מביא כ"כ פירושים והלכות מתו"כ וגם מציון להם, לפעמים מפרש רש"י פירוש לשלול פי' או הלכה שבתו"כ – ה"ז בנוגע לפירוש או ביאור שבתו"כ הנלמד מפשט הכתובים וכיו"ב (וכמו בפי', תנו"ך [שבגלו"ש] סס), שמבואר בתו"כ (עי"פ הכתוב) מקומו המדויק, אבל פשיטא שאין רש"י (מביא או) שולל כל הדרשות וההלכות שבתו"כ בפרשיות אלו ובספר יקרא, שאינם ע"פ פשוטו של מקרא, ונראה בפועל, וכן בגד"ל, שבתו"כ נתמעט שער לבן ומחיה" בתו"ב, והיא" (כדלקמן בפנים) – שאין רש"י צריך לשלול דרשה זו (שיאנה כלל ע"ד הפשט).

כוונת התורה ללמדנו ש,ימרט ראשו" אינו יוצר טומאה, אלא שהפסוק מדבר אודות נגע במקום זה, שהוא ,טהור מטומאת נתקין – שאינו גידון בסימני ראש וזקן שהם מקום שער".

ב. השאלות על הוספת רש"י בסימני נגעי עור בשר"

אך יש להבין: רש"י מוסיף, אלא בסימני נגעי עור בשר כו". לכאורה, בפסוק הרי נאמר בפירוש רק ,טהור הוא"; ומנין לרש"י מן הפסוק כאן שבסימני נגעי עור בשר הוא כן נהיה טמא?

המפרשים¹³ מביאים כמקור לפירוש רש"י את הלימוד בתחילת 'תורת כהנים' בכרייתא של ר' ישמעאל¹⁴: ,דבר הלמד מענינו כיצד? 'ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא', יכול יהא טהור מכל טומאה? כשהוא¹⁵ אומר¹⁶ 'וכי יהיה בקרחת או בגבחת נגע לבן אדמדם' דבר הלמד מענינו¹⁷ שאינו טהור מכל טומאה אלא מטומאת נתקים בלבד".

אך בפירוש רש"י לא ניתן ללמוד כך. כי מה'תורת כהנים' עצמו מובן שהפירוש של ,טהור הוא" בפסוק זה פירושו הוא – כפשוטו, ,טהור הוא" לגמרי (טהור מכל טומאה); והראיה ש,טהור" רק מטומאת נתקין היא רק מהפסוק בהמשך, וכי יהיה בקרחת או בגבחת נגע לבן אדמדם¹⁸.

ואילו היה רש"י סובר שזוהו פירושם הפשוט של הכתובים¹⁹ בהמשך, לא היה לרש"י כלל לפרש זאת בפסוק כאן, מכיוון שהפסוק אומר זאת בהמשך במפורש.

ולא ניתן לומר, כי רש"י מקדים להבהיר זאת בתחילת הענין (על אף שהדבר מפורש בפסוקים הבאים) – כדי שלא נטעה לפרש כאן ש,טהור הוא" פירושו לגמרי, שכן, רש"י לא

13) רא"ם, ס' וכוון. ועוד.

14) פסקא ה.

15) כן הובא ברא"ם כאן. ולפנינו בתו"כ: תל וכי יהי כו'.

16) יג, מב.

17) ראה מדות אהרן לתו"כ (בספר קרבן אהרן לתו"כ) סם.

18) ראה בפירוש דברי התו"כ בארוכה במדות אהרן שם

ובשאר מפרשי התו"כ. ואכ"מ.

19) כפי' הגר"א כאן.

אבל, ה'כסף משנה'³⁰ מפרש בדברי הרמב"ם: „וסבור רבינו שהתורה מיעטה מהטעם שכתב" – כלומר: דברי הרמב"ם הללו נכתבו כטעם לדרשת ה'תורת כהנים', היא אינה מטמאה בשיער לבן, מדבריו משמע, כי גם לפי הרמב"ם תיתכן מציאות של שערות בקרחת, שהרי, אם לא קיימת המציאות של שערות – מדוע צריכה התורה למעט זאת? וכפי שאכן מסביר הר"ש³¹ את דרשת ה'תורת כהנים': „והא דלא קאמר איפכא שיטמא בשער לבן ולא במחיה משום דסתמייהו לא מגדלי שער ומיהו זימנין דיש בהן שער (=הסיבה שלא אמר להיפך, שייטמא בשער לבן ולא במחיה, משום שבדרך כלל לא גדל שם שיער, אך לפעמים יש בהן שיער) כסתם בני אדם שהם בעלי קרחה שיש במקומות ב' ושלוש שערות”.

לפי זה צריך לומר³², כי הפירוש בדברי הרמב"ם, „ולפי שאין בהם שיער אין השיער הלבן סימן טומאה בהן”, הוא: מכיוון שבאופן כללי אין שם שיער, לכן, אפילו כאשר כן גדל שם שיער לבן, אין השיער הלבן „סימן טומאה בהן”³³.

וצריך ביאור: ממה נובע ההבדל בין דעת רש"י (לפי הגירסא שלפנינו) – פשוטו של מקרא – שלמרות שאין זה „מקום שער”, בכל זאת, אם באופן יוצא מן הכלל צומח שם שיער, הריהו סימן טומאה; ובין דעת הרמב"ם – ההלכה – שמכיוון שאין זה מקום שער, הרי „אין השיער הלבן סימן טומאה בהן”.

ד. המילים „קרח הוא” מלמדות כי יש כאן דין טומאה אחר

יש לומר הביאור בכל זה:

רש"י מדייק במילים שהוא מעתיק מהפסוק „קרח הוא”. שלכאורה: „אם הפסוק בא לומר רק את הדין ש„איש כי ימרט ראשו גו' טהור הוא” מטומאת נתקין” – מדוע נאמר גם „קרח הוא”?

ניחא אילו היינו למדים שנגעני נתקים

(30) לרמב"ם שם.

(31) למשנה נגעים פ"י שם.

(32) ראה תו"ט נגעים שם ד"ה מחי'. משנה אחרונה שם.

(33) ואולי זוהי גם כוונתו בפיה"מ, „ולא יצויר בכאן שער לבן” (ובתרגום קאפה: ולא יתכן כאן שער לבן, היינו לא שלא יצויר בכאן המציאות דשער לבן כ"א הסימן טומאה דשער לבן.

משנה מפורשת²³ שקרחת וגבחת מטמאים רק בשני סימנים, במחיה ובפשייון, אך לא בסימן של שער לבן. וכפי שמפורש גם ב'תורת כהנים' על הפסוק „צרעת פורחת היא”: „צרעת – מלמד שהיא מטמאה במחיה, פורחת – מלמד שהיא מטמאה בפשייון, היא – אינה מטמאה בשער לבן”.

ומנין לוקח רש"י את החידוש ש„כי ימרט ראשו” נידון גם בסימן של שער לבן, היפך ההלכה?

בדפוסים ישנים²⁴ וכתבי יד של פירוש רש"י אכן לא נאמר „בשער לבן”²⁵. אך מכך שמוציאים זאת בדפוסים הנופצים, וכך היתה הגירסא לפני הרא"ם (ר' אליהו מזרחי)²⁶ וכמה מפרשי רש"י²⁷, מובן שהגירסא „בשער לבן” – „יש לה מקום” בפירוש רש"י (פשוטו של מקרא).

הרמב"ם בספר ה'יד החזקה'²⁸ אומר לגבי דין זה: „הקרחת והגבחת מטמאות בב' סימנים במחיה ובפשייון... ולפי שאין בהן שיער אין השיער הלבן סימן טומאה בהן”.

מכך משמע, לכאורה, שהרמב"ם אינו סובר כדרשת ה'תורת כהנים' שהטעם ששיער לבן לא מטמא כאן הוא מצד לימוד ומיעוט הכתוב, אלא מטעם אחר „לפי שאין בהם שיער”. וכפי שכתב גם בפירושו על המשניות²⁹ באופן מפורש: „ולא יצויר בכאן שיער לבן, לפי שהקרחת וגבחת הוא מקום שאין בו שער”, זאת אומרת, מכיוון שאין זה מקום שיער, במילא לא יכול להיות כאן שיער לבן.

ועל פי זה קשה ביותר לומר שזו מחלוקת במציאות, ולדעת רש"י יתכן שיצמח בקרחת שער ובמילא – גם שער לבן הוא אחד מסימני הטומאה.

(23) נגעים פ"ג מ"ו. פ"י מ"י. וראה מפרשים שם.

(24) בדפוס הראשון ודפוס שני.

(25) כן הוא גם ברוב כתי" שתח". וכן הובא ברש"י בערלינער שאינו כתי" ודפוסים מוגהים. ובכמה מקומות (תו"ת כאן. ועוד) שט"ס בפרש"י. וראה גם באר מים חיים (לאחר המהר"ל) לפרש"י, דמשמע דאינו גורסו. וכן מפורש בס' זכרון.

(26) שהרי ברא"ם הובא זה, ולא רק בתחלתו בהעתקת לשון רש"י (שיתכן שזוהי הוספת המעתיקים, וברא"ם ציין רק וקחון פירושו), כ"א גם בתוך פירושו (וכ"ז ברא"ם הנדפס עם פירוש הנחלת יעקב), ומ"מ לא העיר ע"ו.

(27) במשכיל לדוד.

(28) הל' טומאת צרעת פ"ה ה"ט.

(29) נגעים פ"ג שם.

של הנגע, ש"במקום בשר" הנגע, סימנו בשער לבן ו"במקום שער" הנגע, סימנו בשער צהוב. והסיבה שהוא נקרא בשם אחר – "נתק", הוא כפי שרש"י אומר: "כך שמו של נגע שבמקום שער", וזה רק שינוי השם.

ועל פי זה מובן ההכרח לפרש שהפסוק "קרח הוא טהור הוא" בא לומר (לא רק ש"טהור מטומאת נתקין, שאינו נדון בסימני ראש וזקן", אלא גם ש"נידון .. בסימני נגעי עור בשר כו").

המילים "קרח הוא" בפסוק הינם פירוש וטעם על כך ש"טהור הוא": "קרח הוא" מדגיש שמקום הראש בו קיימת הקרח אינו "מקום שער" (שלכן אין שם נתקין, שהוא ה"נגע שבמקום שער")³⁷; והיות שאין זה "מקום שער" – הרי בדרך ממיילא חל על זה הגדר של "עור בשר", ונגע במקום זה נידון "בסימני נגעי עור בשר".

זאת אומרת, רש"י לא אומר כאן שני דינים שונים, דין אחד ש"טהור מטומאת נתקין, שאינו נדון בסימני ראש וזקן שהם מקום שער", ודין נוסף במה הוא כן נידון (בסימני נגעי עור בשר) – כי אם, רש"י לומד שהפסוק אומר כאן דבר אחד: "קרח הוא טהור הוא", מכיוון ש"קרח הוא", חזל מקום מלהיות "מקום שער", ובמיילא – "טהור מטומאת נתקין שאינו נידון בסימני ראש וזקן שהם מקום שער אלא בסימני נגעי עור בשר בשער לבן כו"³⁸.

[לעומת זאת בדרך ההלכה, ש"נתק" הוא סוג אחר של נגעים (ש"ניתק משם השיער") – זאת אומרת שבמקום הבשר יש סוג אחד של נגעים, ובראש ובזקן יש סוג נגעים שני – הרי: מהנאמר "קרח הוא" ניתן רק לדעת שכאשר "ימרט ראשו" לא חל דין של "נתק"; ולאחר מכן הפסוק מחדש שקיים סוג נוסף של נגעים – קרחת וגבחת, וכנ"ל (סעיף ב') מ'תורת כהנים' ש"דבר הלמד מענינו .. כשהוא אומר וכי יהיה בקרחת או בגבחת נגע לבן אדמדם .. שאינו טהור מכל טומאה אלא מטומאת נתקים בלבד",

פירושם נשירת שערות הראש, מובן מדוע הפסוק צריך לומר כאן "קרח הוא", משום שבכך מוסבר ההבדל בין "נתק" שהוא נגע, ובין מי ש"ימרט ראשו"³⁴:

בשעה שנשרו שערות באמצע הראש וישנם שערות המקיפות את המקום מכל צד, הרי זה ענין של "חולי" במקום זה, ולכן זהו "נגע" – "נתק"; אך בשעה שאצל אחד נמרט כל השער מכל צדדי הראש, אזי "קרח הוא" – זו תופעה טבעית באדם, כי בטבעי בני אדם רבים שיקרח להם מיעוט השער בצדדי הראש לאחור או לפנים, ואין הניתוק בהם חולי אלא הרי הוא כשאר הגוף³⁵, ולכן "טהור הוא".

אך לפי פירוש רש"י שלא זהו ההבדל בין נתקים ו"כי ימרט ראשו", נדרש ביאור: מדוע מוסיף הפסוק "קרח הוא (טהור הוא)?"

לכן לומד רש"י שהפסוק בא ללמד לא (רק) טהרה מטומאת נתקין, שאינו נידון בסימני ראש וזקן... אלא גם ובעיקר – שהוא נידון בסימני נגעי עור בשר. כדלקמן.

ה. כשאין זה מקום שער בו יתכן "נתק" – חל ממיילא דין של נגע רגיל בעור הבשר

ההבדל בין שתי הדעות הנ"ל בנוגע לנתקים, היא חילוק בעצם הגדרתו של "נתק": האם נתק שונה מנגע עור בשר רק בנוגע למקום הנגע, או שזהו סוג אחר של נגע. ולבירור זה יש השלכה מעשית לגבי קרחת וגבחת.

בתחילת פרשת נתקים³⁶, ואיש או אשה כי יהיה בו נגע בראש או בזקן, מפרש רש"י: "בא הכתוב לחלק בין נגע שבמקום שער לנגע שבמקום בשר, שזה סימנו בשער לבן וזה סימנו בשער צהוב".

זאת אומרת: לדעת רש"י אין אלו שני סוגים של נגעים. אלא הם באותו סוג, והחילוק ביניהם הוא רק "במקום", שמחמת הבדל זה במקום נובע הבדל (אבל רק) בסימני הטומאה

37) להעיר מהגירסא בכמה כת"י רש"י (שתת"י): שאינו נדון בכלל ראש וזקן.

38) לפ"ז מה שהתורה הוצרכה להמשיך ולפרש בפ"ע, וכי יהי בקרחת או בגבחת נגע לבן אדמדם גו", לפרט מראות הנגע בקרחת וגבחת – אולי יש לומר, כי מציאות מראה העור דקרתת וגבחת אינה בשורה ממש למראה עור בשר. ועצ"ע.

34) ראה רמב"ן שם.

35) ל' הרמב"ן שם. וראה בהנסמן לקמן הערה 44.

36) יג, כט.

זאת אומרת, שולוא הפסוק בהמשך יש מקום לומר שבקרחת ובגבחת אין כלל דין של נגע³⁹. ועל פי זה מובן מה שרש"י מציין במפורש גם את הסימנים, בשער לבן ומחיה ופשיון: בכך מדיגש, כי מה שמקום זה נידון בסימני נגעי עור בשר, הוא לא רק רק מצד הדין (שלמדים מהפסוק ש, נידון .. בסימני עור בשר), אף שהוא סוג אחר של נגע – אלא זהו מלכתחילה דבר אחד: מכיוון שפקע הגדר של „מקום שיער“, הרי ממיילא חלים עליו כל הגדרים של נגע במקום עור בשר.

1. „נתק“ הוא סוג שונה לגמרי של נגע

על פי כל הנ"ל יובן גם ההבדל בין שיטת רש"י ושיטת הרמב"ם – האם העובדה שקרחת וגבחת אינן מקום שיער היא טעם לכך ששיער לבן לא מהווה שם סימן טומאה:

לפי רש"י, המילים „קרח הוא“ (המציאות שאין זה „מקום שער“) באות רק לשלול שאין זה „מקום שער“ כמו ראש וזקן³⁷, אך אין זה „גרוע“ יותר מאשר שאר חלקי הגוף (עור הבשר). ולכן, אין טעם ששיער לבן לא יהיה כאן סימן טומאה – אלא בדיוק כמו בשאר הגוף, שאינו „מקום שיער“ כמו ראש וזקן, ושער לבן מהווה שם סימן טומאה⁴⁰.

אך שיטת הרמב"ם היא – כפי שהוא פוסק בהלכות טומאת צרעת⁴¹ – ש„נגעי הראש והזקן הוא שיפול השיער שבהן מעיקרו וישאר מקום השיער פנוי וזה הוא הנקרא נתק .. בין שהיה מראהו עמוק בין שלא היה עמוק...“⁴². זאת אומרת ש„נתק“ („נגעי הראש והזקן“) הוא סוג

אחר של נגע⁴³; וזה שקרחת וגבחת מטמאות בנגעים – אין זה ענין שבדרך ממיילא (כמו לשיטת רש"י), שמכיוון שאין שערות הרי זה בדרך ממיילא כמו עור הבשר – אלא: קודם צריך לחול על כך גדר של „קרח הוא“ ש„אינה ראויה לגדל שער“⁴⁴ (או שפעולות האדם גרמו לנשירת שער). אף על פי שראוי לגדל לאחר זמן הואיל ואבד כל שיער ראשו עתה הרי זה נקרא קרח או גיבחה⁴⁴), ואז ישנו לימוד מיוחד ש„הקרחת והגבחת מטמאות“ כמו עור הבשר, כמו שהרמב"ם מביא⁴⁵, „שנאמר בהן כמראה צרעת עור בשר“ (לא כמו שיטת רש"י שיודעים זאת מהמילים „קרח הוא“ עצמן).

זאת אומרת: לדעת הרמב"ם קרחת וגבחת אינן אותו סוג של נגע כמו נגעי עור הבשר⁴⁶. וזהו מה שהרמב"ם מסביר – „ולפי שאין בהן שיער אין השיער הלבן סימן טומאה“: מכיוון שהגדר של קרחת וגבחת הוא זה ש„אין בהן שיער“ – זאת אומרת לא רק שאין זה „מקום שער“ כמו ראש וזקן (או שישנו שער בדומה לעור הבשר שבשאר חלקי הגוף) – אלא מלכתחילה אין בהם שער, אפילו לא כמו זה הקיים בעור הבשר סתם (אשר לכן זו „פרשה“ בפני עצמה בנגעים, סוג אחר של נגע),

– הרי במיילא מובן, כי סוג הטומאה הקשור עם מקומות „שאינן בהן שיער“, לא קשור עם „שיער לבן“ (אפילו כאשר לפועל גדלים שם שערות).

בסגנון אחר: מכיוון ש„קרח הוא“ שולל (לא רק „מקום שער“ כמו ראש וזקן, אלא) שער בכלל, „אין בהן שיער“ – לכן, כאשר אצל „קרח“ גדל שער, הרי זה כאילו שהשיער הלבן אינו שייך למקום זה; ובמיילא הגדרים והדינים בשייכות ל„שער“ לא שייכים בקרחת וגבחת.

39 ועד"ו בתור"כ פרשתנו (הנ"ל בפנים ריש סעיף ג) צרעת ומלמד שמתמא כו', היינו שלמדן מנגעי עור בשר שגם קרחת מטמא בסימנים אלו, אבל מצ"ע ה"ל למדן דהוי סוג נגע אחר. וכן מוכח להבירייתא דר"י הנ"ל (פסקא ח), דבר הלמד מעניניו. וראה שם פסקא ג. וראה בכל הנ"ל במפרשי התור"כ שם.

40 ועוד י"ל: שער לבן גם בעור הבשר אינו ענין שבא בטבע. וראה פרשי" פרשתנו יג, ג בסופו: ששער לבן סימן טומאה גזירת הכתוב הוא.

41 רפ"ח.

42 וכתבו בפרק בפ"ע לאחריו כל הפרטי דינים בדיני בהרת, וספק בהרת כו' (שבפרק ר"ו). וראה לקמן סעיף ז.

43 וכן מפורש בדבריו שם פט"ז ה"י בתחלתה. ולהעיר

מצפצפ"ט ה"ל כלאים פ"י ה"יא (כג, ד): לשיטת רבינו נתק ונגעיו אינו בגדר נגעים רק הוא דין.

44 לשון הרמב"ם שם פ"ה ה"ח. וראה כס"מ שם. תו"ט נגעים פ"י מ"י ד"ה הקרחת.

45 שם ה"ט.

46 ראה כסף משנה לרמב"ם שם פ"ה ה"ח. ומ"ש בכס"מ רפ"ח שם, „ולפי זה קרחת וגבחת ונתק אחד הוא“ – כבר הקשה ע"ז בתו"ט שם קרוב לסופו.

ז. העבירות המביאות לנגעים, לשיטת רש"י והרמב"ם

אף על פי שלדעת הרמב"ם גם קרחת וגבחת שונים בהגדרתם מנגעי עור הבשר, עם זאת, הוא מצרפם ביחד עם שאר סוגי הנגעים של עור הבשר (וגם מציאות וסימני הנגע שווים בהם): „שהראש או הזקן שנקרחו כעור הבשר לכל דבר אלא שאין מטמאין בשער לבן⁴⁷“.

אך היכן מדגיש הרמב"ם שזהו סוג אחר של נגע? לגבי נתקים, נגעי הראש והזקן; אותם מפרט הרמב"ם בפרק בפני עצמו בסוף כל נגעי אדם⁴⁸.

ויש לומר ההסבר בזה, ולבאר את ההבדל בין דעת רש"י ודעת הרמב"ם בענין זה – על פי טעמי המצוות:

בדברי רבותינו ז"ל⁴⁹ נמנים כמה עבירות עליהם, נגעים באים“.

למרות שעבירות אלו הינן סיבה לכל סוגי הנגעים, מוצאים במפרשי התורה⁵⁰ שכמה מאותן עבירות קשורות עם סוג מסויים של נגעים (בהתאם להבדל שבין מראות הנגעים, פרטי הנגעים, הסוגים של נגע עור בשר שחין מכה נתק...).

בפירושו של רש"י על התורה⁵¹ מביא רש"י רק שני ענינים שעליהם נגעים באים: „הנגעים באין על לשון הרע⁵²“, „הנגעים באין על גסות הרוח“.

ויש לומר שאלו הם שני סוגי הנגעים: נגעי עור בשר, ונגע במקום שער – נגעי ראש וזקן: „לשון הרע“ שהיא „מעשה פטפוטי דברים⁵³“, ענין חיצוני אצל האדם – גורמת נגעים בשאר חלקי הגוף בעור הבשר, שהם מדריגה נמוכה אצל האדם; ואילו „גסות הרוח“

(47) רמב"ם שם פ"ה ה"א.

(48) וכן בסוף הל' טומאת צרעת שם מפרש רק ב' סוגי נגעים בנגעי אדם, „שאין דומים וליז“: שהרי לזבן עור האדם קרוי צרעת ונפילת קצת שיער הראש או הזקן קרוי צרעת (וממשך) ושינוי עין הבגדים או הבתים קרוי צרעת.

(49) ערכין טו, א (על שבעה דברים). ויקר פי"ז, ג (על עשרה דברים). במדב"ר פי"ז, ה (על י"א דברים). ועד"ו בוח"ג רז, א). ובכ"מ.

(50) ראה אלשיך ושי"ך עה"ת פרשתנו. ועוד.

(51) מצורע יד, ד.

(52) וראה גם פרש"י פרשתנו יג, מו.

(53) פרש"י מצורע שם.

הבאה וקשורה עם „מקום“ פנימי באדם – נוגעת במקום גבוה של האדם בראש⁵⁴ (או בזקן).

אך הרמב"ם אומר⁵⁵ אודות נגעים רק שהם באים מצד לשון הרע, ומסביר שהחטא בכך, כי סוף סוף מביא החטא בדיבור, „לדבר באלקים וכופרין בעיקר“.

ועל פי זה יש לומר, שזהו החילוק לדעת הרמב"ם בין נגע עור בשר בכלל ובין נגעי הראש וזקן – נתק: כל זמן שחטא האדם הוא רק „שיחת הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע⁵⁶“, קשורים הנגעים עם עור הבשר שבגוף, אך בשעה שזה מביא אותו, „לדבר באלקים וכופרין בעיקר“, ענין הקשור בדעות, אזי באים הנגעים בראש (וזקנו) – נתק.

ח. נגע בראש – בעקבות עבירה שבין אדם לחבירו או בין אדם למקום

ועל פי זה יש לבאר החילוק בין דעת רש"י והרמב"ם: לדעת רש"י – נגעים באים על לשון הרע וגסות הרוח, למרות שהם שני דברים, אך הם באותו סוג – חטא שהוא (בעיקר) כלפי חבירו, לכן לומד רש"י שנגעי הראש והזקן – נתקים, אינן סוג שונה, אלא „כך שמו של נגע שבמקום שער“.

אך לדעת הרמב"ם שנגעי הראש קשורים עם כפירה בעיקר, זהו לגמרי סוג אחר מהנגעים שבעור בשר שבאים על לשון הרע.

לכן מחלק הרמב"ם את נגעי הראש בתור סוג אחר של נגע, ובפרק בפני עצמו לבסוף כל נגעי אדם, להיותו במידה מסויימת, נבדל גם בחומרותו, משאר נגעים שבעור הבשר.

ועל-ידי הלימוד בפרשת נגעים בתורה שבכתב ותורה שבעל-פה, הרי זה גופא מעורר על הזהירות מעבירות שעליהם נגעים באים, וזהירות בתכלית, עד שהדבר מביא לעשות היפך מהנ"ל – כסיום הרמב"ם בלימוד הלכות

(54) וכ"ה באלשיך סוף פרשתנו (יג, כד. מ) דצרעת הראש

(נתק) היא על גסות הרוח.

(55) סוף הל' טומאת צרעת.

(56) רמב"ם שם.

ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו".
(משיחת ש"פ תזריע תשד"מ)

אלו: מביא ל"שיחת כשרי ישראל"⁵⁷, ש"אינה⁵⁸ אלא בדברי תורה וחכמה, לפיכך הקדוש-ברוך הוא עוזר על ידן ומזכה אותן בה, שנאמר⁵⁹: אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו

(57) ל' הרמב"ם שם בסופו.

(58) להעיר מעירובין נד, ב.

(59) מלאכי ג, טז. - וראה שם שבא בהיפך מהאומרים, שוא

עבוד אלקים גו"ד, אז נדברו יראי ה' גו"ד ועד"ו באבות פ"ג מ"ב. - ובזו"ב (רי"ז, א): מלין דאורייתא כו' חכמה דשמי'.

לזכות

כ"ק אדונונו מזרנו זרבינו

מלך המשיח

ויה"ר שעי"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונונו מזרנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד

הוספה

בשורת הגאולה

כ.ב.

מדובר ומודגש ביותר בזמן האחרון ממש ע"ד הצורך בפעולתו של כאו"א מישראל לעשות כל התלוי בו להביא את משיח צדקנו בפועל ממש תיכף ומיד ממש,

– כיון שבימינו אלה ממש (עם סיומו של חודש ניסן דהי' תהא שנת אראנו נפלאות) „כלו כל הקיצין“ (”קץ הימים“ ו”קץ הימין“¹) כפשוטו ממש², ובודאי שתיכף ומיד בא משיח צדקנו, וכאו"א מראה באצבעו ואומר „הנה זה (מלך המשיח) בא“³, שכבר בא (בלשון עבר) ברגע שלפני רגע זה.

* * *

משיח נמצא בעולם בזמן ומקום הגלות, ובמצב של גלות, שסובל תחלואי הגלות [כהמשך הגמרא⁴ „אמר רב אי מן חייא הוא כגון רבינו הקדוש“, „אם משיח מאותן שחיין עכשיו“⁵ ודאי היינו רבינו הקדוש, דסובל תחלואים וחסיד גמור הוה“⁶], ומצפה בקוצר רוח ובכליון עינים⁷ להתגלות (מההעלם בזמן ומצב הגלות), דמלך המשיח גואל את ישראל

(1) ראה אוה"ת ר"פ מקץ. וש"נ.

(2) נוסף לכך שבזמן הגמרא כבר „כלו כל הקיצין“ (סנהדרין צז, ב).

(3) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).

(4) סנהדרין צה, ב.

(5) וע"פ פס"ד הרמב"ם (הל' מלכים ספ"א) „ואם יעמוד מלך מבית דוד כו" – היינו שהוא כבר מלך.

(6) פרש"י שם. – וע"ש זה נקרא „חיוורתא (מצורע) דבי רבי“, „ע"ש רבינו הקדוש שנקרא רבי . . שהי' סובל תחלואים ויסורים כמוהו“ (תדא"ג מהרש"א שם).

(7) שלכן „שרי חד ואסיר חד (מתיר נגע ומקנחו וקושרו מתיר האחר ועושה כן, ואינו מתיר שני נגעים יחד (כשאר הסובלי חלאים שיושב ביניהם)), אמר דילמא מבעינא דלא איעכב (אי בעי לי לצאת ולגאול את ישראל לא איתעכב כדי קשירת שני נגעים)“ – סנהדרין שם ובפרש"י.

בגאולה האמיתית והשלימה שאין אחרי' גלות, כפס"ד הרמב"ם⁸ "יעמוד מלך מבית דוד וכו'".

. . . ושם⁹ (בהתחלת הסוגיא): "דבי רבי שילא אמרי שילה שמו, שנאמר עד כי יבוא שילה, דבי רבי ינאי אמרי ינון שמו (כמו ינאי, כל אחד הי' דורש אחר שמו¹⁰), שנאמר יהי שמו לעולם לפני שמש ינון שמו, דבי רבי חנינה אמרי חנינה שמו, שנאמר אשר לא אתן לכם חנינה, ויש אומרים מנחם בן חזקי¹¹ שמו, שנאמר כי רחוק ממני מנחם משיב נפשי¹².
ואנן (חסידים) נעני' אבתריהו (בנוגע לרבותינו נשיאינו, ובפרט כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) – יוסף שמו, שנאמר¹³ "יוסף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", יצחק שמו, שנאמר¹⁴ "אז ימלא שחוק פינו".

* * *

"רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושי' ותפארת לו מן האדם¹⁵. . . ויש לומר הביאור בזה – בהמשך להאמור לעיל בנוגע להתגלות וביאת המשיח:

. . . "רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם":

"האדם" – קאי על "אדם¹⁶ הזה (ש"הוא במדרגה גדולה. . . שלימו

(8) שבעה ערה 5.

(9) סנהדרין שם.

(10) פרש"י שם. – ולהעיר מדיוק לשון רש"י "כל אחד הי' דורש אחר שמו" (ולא שהתלמידים חידשו ששמו כשם רבם).

(11) כ"ה ("בן חזקי") בדפוסים שלפנינו, ובירושלמי ואיכ"ר: "מנחם" סתם. – ולהעיר שרש"י מעתיק תיבת "מנחם", ומוסיף "בן חזקי". וכנראה שצ"ל בפרש"י "ה"ג בן חזקי", אלא שהבחורהזעצער "תיקן" והשמיט "ה"ג". ועצ"ע.

(12) וראה גם ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. איכ"ר פ"א, גא. וראה לקוטי לוי"צ על מארז"ל ע' קו ש"כל הדעות אמת הם ואלו ואלו דא"ח", עיי"ש.

(13) ישע"י יא, יא-יב.

(14) תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א.

(15) אבות פ"ב מ"א.

(16) לקו"ת פרשתנו כב, ב.

דכולא" כשמוכשרין מעשיו ותיקן כל הדברים . . רק פסולת שבסוף לבושיו עדיין לא נתברר כו" מצד ענין הגלות – כמו רבי; ובדורנו זה – דור האחרון של הגלות, עקבתא דמשיחא, שכבר נסתיימו ונשלמו כל עניני העבודה שהיו צריכים להעשות במשך זמן הגלות – י"ל שכל בני" הם בדרגא זו.

והשאלה היא: כיון שכבר נסתיימו מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות"17 – מהי הדרך ישרה" (הקלה והמהירה ביותר מבין כל דרכי התורה) שיבור לו האדם (כללות בני") שגמר עניני העבודה כדי לפעול התגלות וביאת המשיח"18?

. . . וביאור הדרך ישרה" להתגלות וביאת המשיח ע"י מלכות שבתפארת" – בנוגע למעשה בפועל:

ובהקדמה – שכיון שמשיח צדקנו עומד לבוא תיכף ומיד, אבל עדיין לא בא בפועל, שלכן דרושה ההשתדלות האחרונה (סוף לבושיו) של כאו"א מישראל להביא את המשיח, צריכה להיות הפעולה (לא ע"י מלכות בטהרתה, ענינו של מלך המשיח עצמו, אלא) ע"י מלכות שבתפארת", כלומר, ענינו של המשיח (מלכות) כפי שהוא בתורה (תפארת).

. . . ובפשטות: "תפארת" – הו"ע לימוד התורה, ומלכות שבתפארת" – הוא לימוד התורה בעניני מלך המשיח ובעניני הגאולה שנתבארו בריבוי מקומות"19,

– בתורה שבכתב (ובפרט בדברי הנביאים . . שכל הספרים מלאים בדבר זה"20) ובתורה שבעל פה, בגמרא (ובפרט במסכת סנהדרין ובסוף

(17) תניא רפ"ז.

(18) ומתחיל מהתגלות וביאת המשיח שבכאו"א מישראל, כידוע שהפסוק, דרך כוכב מיעקב גו" שקאי על מלך המשיח (ירושלמי תענית פ"ד ה"ה), קאי גם על כאו"א מישראל (ירושלמי מע"ש פ"ד ה"ו), כיון שיש בו ניצוץ מנשמת משיח (מאור עינים ס"פ פינחס).

(19) ונקל למוצאם – ע"י ספרי המפתחות (שרבו בדורנו זה) על סדר הא-ב, בערכים המתאימים: גאולה, משיח, וכיו"ב.

(20) רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ב.

מסכת סוטה) ובמדרשים, וגם – ובמיוחד – בפנימיות התורה, החל מספר הזהר (ש"בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזהר כו' יפקון בי' מן גלותא ברחמים"21), ובפרט בתורת החסידות (שע"י הפצת המעיינות חוצה אתי מר דא מלכא משיחא22), בתורת רבותינו נשיאינו, ובפרט בתורתו (מאמרים ולקוטי שיחות) של נשיא דורנו – מעין ודוגמא והכנה ללימוד תורתו של משיח, "תורה חדשה מאתי תצא"23, שילמד לכל העם פנימיות התורה (טעמי תורה), ידיעת אלקות (דע את אלקי אביך"24), כפס"ד הרמב"ם25 ש"באותו הזמן. . יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כו" –

וההוספה בלימוד התורה בעניני משיח והגאולה (מלכות שבתפארת") היא הדרך ישרה" לפעול התגלות וביאת המשיח והגאולה בפועל ממש.

ועל של פועל באתי – ובודאי יעוררו ויפרסמו בכל מקום ומקום:

כדי לפעול התגלות וביאת המשיח תיכף ומיד – על כאו"א מישראל (האנשים – הן יושבי אוהל (ישכר) והן בעלי עסק (זבולון), וכן הנשים והטף, כל חד וחד לפום שיעורא דילי") להוסיף בלימוד התורה (במיוחד) בעניני משיח וגאולה.

ומה טוב – שהלימוד יהי' (ברבים) בעשרה, כי, נוסף על המעלה ד"עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שרוי' ביניהם"26, יש מעלה מיוחדת כשלומדים עניני משיח והגאולה ברבים בנוגע להתפעלות והשמחה ברגש הלב, שעיי"ו הולכת וגדלה ההשתוקקות והצפי' לביאת המשיח27.

(21) זח"ג קכד, ב – ברע"מ. הובא ונת' באגה"ק רסכ"ו.

(22) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

(23) ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

(24) דה"א כח, ט.

(25) בסיום וחותרם ספרו "משנה תורה".

(26) אבות פ"ג מ"ו. וראה אגה"ק סכ"ג.

(27) ולכן, גם אלה שרוצים ללמוד בעיון ושקו"ט (ועד לחדש חידושי תורה בעניני משיח וגאולה), מתוך מנוחה וישוב הדעת, ע"י הלימוד לעצמו או בחברותא

ועוד ועיקר כפשוט – להוסיף בקיום המצוות בהידור, ובמיוחד בההידור במצות הצדקה (כללות כל המצוות²⁸) ש"מקרבת את הגאולה"²⁹.

וכדאי ונכון לקשר ההוספה בצדקה עם ההוספה בתורה בעניני משיח וגאולה – עי"ז שההוספה לצדקה היא מתוך כוונה לקרב ולזרוז את הגאולה, כיון שכוונה זו כשלעצמה היא חלק מלימוד התורה בעניני הגאולה – הלימוד (במחשבה – מזמן לזמן) דמאמר חז"ל "גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה".

(משיחות ש"פ תזריע־מצורע, ו' אייר תנש"א)

– ישתדלו (מזמן לזמן) להשתתף גם בהלימוד בעשרה, כדי שיהי' אצלם גם המעלה שע"י הלימוד בעשרה (כבפנים).

(28) ראה תניא פל"ז.

(29) ב"ב י"ד, א.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א

ר' **מנחם מענדל** ע"ה

בן הרה"ח הרה"ת ר' **אלחנן דובער** הי"ד

מאראזאוו

מקושר לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מה"מ

נולד בעיר ליובאוויטש

זכה לגור ולקבל קירובים

בבית כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בעיר רוסטוב

למד מתוך מסירת נפש בישיבת תו"ת במחתרת

שימש כשו"ב

הי' ממייסדי ושימש בתור מנהל ומשפיע

במתיבתא ובית מדרש במוסד חינוך אהלי תורה

וזכה להשפיע לאלפי תלמידים

בהתוועדויותיו הרבות

הכניס רוח חסידית ושמחה לרבים משומעיו

גידל משפחתו לחסידות ולהתקשרות

והרבה מהם שלוחים בכל קצוי תבל

נפטר בשיבה טובה ר"ח שבט ה'תשע"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

לעילוי נשמת

אי"א נו"נ עוסק בצ"צ

איש אמת תם וישר מלאכתו מלאכת שמים

הרה"ח הרה"ת ר' **מנחם אהרן**

ב"ר **יוסף הכהן ע"ה**

ראדאל

אהוב לבריות וחביב לכל אדם

קיבל את כולם בסבר פנים יפות

אוהב שלום ורודף שלום

זכה להיות שליח כ"ק אדמו"ר מה"מ

מסר נפשו לעניני חנוך עטה"ק

קירב משפחות רבות לתורה ומצוות

נטע הכרת הבורא ע"י גילוי נפלאות הבורא

לתלמידים הרבה באהבה

זכה לגדל ולראות בנים ובני בנים

דור ישרים יבורך

עוסקים בתורה ומצוות בדרכי החסידות

ומהם שלוחי המלך

נפטר ביום שני לסדר וטיהרו הכהן

כ"ח ניסן ה'תשע"ז

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

לעילוי נשמת

הרה"ח התמים אי"א נו"נ

עוסק בצ"צ באמונה

מרא דאתרא דקהילת לוי יצחק חב"ד בלאס אנדזשעלעס

מורנו הרב שמעון ע"ה

בן הרה"ח הת' השד"ר ר' מנחם שמואל דוד הלוי ז"ל

רייטשיק

שליח ומקושר בלב ונפש לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

למד ולימד תורת הנגלה והנסתר בחיות פניני

אוהב שלום ורודף שלום ומעורב עם הבריות

התמסר בלב ונפש להדריך בני קהילתו באהבת ישראל

דאג ועמל למענם בגו"ר בטוב לבבו

באהבה אבהית, בחמלה ובקירוב הדעת

וביחוד לנצרכים ונמוכי רוח

חבר רבני חב"ד בקאליפארניא

מו"צ ומשפיע לאנ"ש ושלוחים ורבים נהנו ממנו עצה ותושי'

עסק במרץ ובלהט במבצעים ובהפצת המעינות

שתל בעירו קשר והתמסרות לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

העמיד דור ישרים יבורך חסידים שלוחים ומקושרים

נפטר בשם טוב

חג הגאולה כ' כסלו ה'תשפ"ב

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>